

Het strijdtoneel van Groningers en Friezen in *Operatie Grensland*. FOTO JILMER POSTMA

Fries-Groningse veldslag bij grenspaal 14 bij Frieschepalen

Operatie Grensland, zo heet de voorstelling van BUOG en Peerd, precies op de provinciegrens bij Frieschepalen. Over een Gronings-Friese samenwerking die volkomen uit de klauwen loopt.

ROB LEEMHUIS

Friezen vertikken het om gewoon Nederlands te praten. Ze zijn dom, chauvinistisch en ver-schrik-ke-lijk eigenwijs. Groningers zijn krenterig en bot. Die hoofdstad van hun is nog inhali-ger dan de Randstad. En wat zijn ze ver-schrik-ke-lijk eigenwijs.

Wat moet het dan ellendig zijn om beide volkeren te laten samenwerken in één theaterproductie, zou je denken. Ondanks alle wederzijdse vooroordelen waagden Peerd (uit Groningen) en BUOG (uit Friesland) het erop. „Het is écht afschuwelijk. Ik kan niet wachten tot het afgelopen is”, zegt Peerd-regisseuse Philippien Bos lachend. Aha, het blijkt dus ook gewoon gezellig te kunnen zijn, Friezen en Groningers aan één tafel.

Operatie Grensland, zo heet het stuk waaraan professionele acteurs, maar vooral amateurs van beide kanten van de provinciegrens meedoen. Plaats van handeling is een nabgebouwd stukje schans tussen Frieschepalen en De Haar, bij grenspaal 14. Het publiek zit in Friesland, de acteurs spelen grotendeels aan de Groninger kant van het watertje dat hier de grens vormt.

„Na de pauze willen we de Groningers en Friezen misschien apart laten zitten, op twee tribunes. Dan kunnen ze elkaar opjutten”, vertelt Pieter Stellingwerf van BUOG grinnikend. Hij doet samen met Bos de re-

gie. Ook andere taken zijn keurig verdeeld: het script is van Els Buseman (Groningen), de vormgeving door Kees Botman (Friesland). Enzo-voort.

Zo gemoedelijk als de samenwerking in het echt gaat, zo stroef loopt het allemaal tussen de twee toneelgezelschappen die in *Operatie Grensland* moeten samenwerken. De Friezen van Frysk Iepenloftspul, ofwel FRIS, spelen met de Groningers van Noordenwind de belegering van Groningen door Bommen Berend na.

De coproductie is van de grond getild door een Haagse gezant met een grote zak geld, maar de meningsverschillen lopen hoog op. Zo wil de kit-tige Friese regisseuse een frisse, experimentele bewerking met motoren en laserguns, terwijl de oudere, traditionele Groninger regisseur de slag met paarden en musketten wil naspelen, net als bij fort Bourtange.

De ruzie loopt zo uit de hand dat al gauw een echte veldslag dreigt, met alle vlagvertoon van dien. Groningse paarden en Friese koeien vliegen letterlijk door de lucht. „Zo’n slag moet natuurlijk wel iets Monty Python-achtigs hebben”, vindt Stellingwerf.

Ook bij de repetities regent het van de plaagstootjes over en weer. „Frysk bloed tsjoch op!”, galmt een vlagwaaiende Fries, waarop een Groninger er meteen het Grunnens Laid doorheen tettert. „Ik ben Frie-

Groningse paarden en Friese koeien vliegen letterlijk door de lucht

zin, maar woon al jaren in Grootegast”, vertelt Wilma Braam. Ze speelt nu aan ‘Groningse’ kant. „Ik moest een aantal Groningse vooroordelen over Friezen noemen, maar ik bleek nog meer Fries dan ik dacht.”

Toch snapt ze typisch Groningse ergernisjes ook wel. „Als Friezen bij ons in de voetbalkantine vijf koffie bestellen, zet ik ijskoud vier koffie neer. Je kunt best Nederlands praten.”

De stekeligheden bestaan nu eenmaal, en ze hebben vooral te maken met de eigen kwetsbare identiteit, denkt Bos. „We zijn beide bang iets te verliezen. Het landschap verandert, de eigen taal is bedreigd, boerenbedrijven houden ermee op. Daar willen we wel aan vasthouden.”

Tegenover de rest van Nederland leggen Groningen en Friesland bovendien amper gewicht in de schaal. Daardoor worden ze nogal eens in elkaars armen gedreven. Denk aan het Herenakkoord van Wiegel en Von-

hoff, het samenvoegen van de Kamer van Koophandel, de politie en de rechtspraak, het Dagblad van het Noorden dat in Leeuwarden wordt gedrukt, de Leeuwarder Courant die deels in Groningen wordt gemaakt: Groningers en Friezen werken al heel vaak samen.

Ook rondom de provinciegrens is er nauwelijks iets van een verschil te merken. Hoewel: „Toen we in Frieschepalen in het café vroegen hoe het met de Groningers botert, zeiden ze allemaal dat die rivaliteit hier niet speelt”, vertelt Botman. „Maar toen we opmerkten dat we dan maar één provincie moeten worden, stond er meteen iemand op tafel en riep: dat nooit!”

Samenvoegen van beide provincies is aan beide kanten van de grens een nachtmerrie. Dat is ook te zien in *Operatie Grensland*, wanneer blijkt dat de theatrale samenwerking een voorbode is van een heuse provinciale fusie. „Over mien liek”, brult de Groninger. „Wy binne deryn lúsd”, schreeuwt de Friezin. Waarop de Haagse gezant met vereende krachten het ziekenhuis in wordt getimmerd. Zo blijkt: als iets Groningers en Friezen verenigt, dan is het wel Haagse bemoeizucht.

Operatie Grensland is te zien op 18, 19, 20, 25, 26 en 27 september bij Grenspaal 14, aan de Hearsterwei in Frieschepalen. Aanvang 20.15 uur. > www.buog.nl/www.peerd.nu